

Što rade psiholozi u predškolskim ustanovama?

Rad psihologa u dječjim vrtićima najbolje oslikavamo prikazom radnih zadataka i profesionalnih kompetencija. Posljednjih godina sve je više zaposlenih psihologa u predškolskim ustanovama u Istarskoj županiji. Većinom su to psihologinje koje s pedagoginjama, defektologinjama i zdravstvenim voditeljicama čine dio stručnoga tima vrtića kojim rukovodi ravnateljica. Riječ je, dakle, o ženskim kolektivima koji nose specifičnu organizacijsku klimu i dinamiku međuljudskih odnosa, a to nije zanemariv čimbenik u svakodnevnome radu.

Znate li koja je uloga psihologa u dječjem vrtiću? Zaziru li roditelji od razgovora s vrtićkim psihologom? Razumiju li djeca vrtićke dobi tko je psiholog?

Odgovor na posljednje pitanje najčešće je NE, naime djeca doživljavaju psihologa kao „tetu“ u vrtiću koja se s njima igra, razgovara, crta i rješava razne zadatke i slagalice. Ako psiholog uspije izgraditi takav odnos suradnje i povjerenja s djetetom, na dobrome je putu, s obzirom na mnoštvo djece i skupina koje su mu u nadležnosti. Danas je broj djece po psihologu od 150 do 600-tinjak, ovisno o veličini vrtića (ranije je odnos bio jedan psiholog na oko 1 200 djece).

Prema radnim standardima psihologa u predškolskim ustanovama, jedna je od glavnih zadaća osigurati odgovarajuće, sigurno i poticajno okruženje u kojemu će dijete rasti i razvijati se uvažavajući pritom djetetovu osobnu i obiteljsku autonomiju. Ujedno predškolski psiholog pomaže usmjeravati odgojitelja i roditelja te preventivno djelovati. Glavna su područja rada predškolskog psihologa djeca, odgojitelji i roditelji.

Roditelji prvi put upoznaju psihologa na inicijalnome razgovoru pri upisu djeteta u vrtić. Tad se psiholog upoznaje s djetetovim razvojnim karakteristikama, zdravstvenim stanjem, navikama te posebnim sklonostima. Također upoznaje roditelje s vrtićkim pravilima i načinom djetetova života u vrtiću. Sve se to čini s ciljem bolje djetetove prilagodbe na novu, istovremeno i prvu društvenu sredinu, a s roditeljem se izgrađuje odnos povjerenja i suradnje koji će trajati do polaska djeteta u školu. Daljnji se sustav podrške s roditeljima izgrađuje na tematskim radionicama, u školi za roditelje (npr. Unicefov program Rastimo zajedno), na roditeljskim sastancima, zatim

informativnim letcima i individualnim savjetodavnim razgovorima. Individualne razgovore često iniciraju roditelji, ali ponekad i odgojitelji ili psiholog ako dijete ne napreduje prema očekivanjima za svoju dob ili iskazuje posebnu potrebu vezanu za određenu stresnu situaciju (odvajanje od roditelja, prinova u obitelji, razvod roditelja, gubitak voljene osobe i sl.).

Primarni zadatci psihologa jesu praćenje razvoja djece (odnosi se na djecu s prolaznim ili trajnim posebnim potrebama) te rana intervencija i preventivno djelovanje. To se ostvaruje opažanjem djece u skupini, ispunjavanjem skala i upitnika, primjenom psiholoških testova, razgovorom s djetetom, roditeljima i odgojiteljima. Nakon prvotnoga praćenja djetetove prilagodbe na vrtić, psiholog prepoznaje djecu s poteškoćama te promišlja razvojne zadaće za njihovo napredovanje kroz individualiziran odgojno-obrazovni program. Ako se učini potrebnim, psiholog upućuje dijete odnosno roditelje u nadležnu ustanovu na dodatan pregled, dijagnostiku ili tretman, primjerice logopedu. Osim rada s djecom s razvojnim poteškoćama, psiholog vodi računa i o posebnim potrebama darovite djece, i to individualiziranim pristupom obogaćivanja unutar skupine u kojoj dijete boravi ili posebnim igraonicama za bistru i darovitu djecu predškolske dobi.

Odgojitelji najbolje poznaju dijete jer s njime provodu svakodnevno od 8 do 10 sati te su stoga važni u praćenju dječjeg razvoja, zadovoljenju djetetovih posebnih potreba i ostvarivanju suradnje s roditeljima. Psiholog savjetodavnim radom, uputom i sugestijom pruža odgojiteljima podršku u radu s djecom, upućuje ih kako pratiti djetetovo ponašanje te im pomaže u planiranju razvojnih zadaća. S ciljem poticanja osobnog i profesionalnog rasta i razvoja odgojitelja psiholog organizira edukativne radionice te im pomaže u planiranju i vođenju sastanaka/radionica za roditelje na uvijek aktualne teme. Dobra suradnja psihologa i odgojitelja međusobnim informiranjem o djetetovu ponašanju u skupini omogućuje bolju usklađenost obiteljskog i institucionalnog djelovanja na djetetov razvoj i napredovanje. Da bismo što bolje pomogli djetetu u svladavanju neke razvojne krize, izuzetno je važno ostvariti međusobnu suradnju roditelja, odgojitelja i psihologa radi jedinstvenoga odgojnog utjecaja.

U vrtiću je još mnogo radnih zadataka koje psiholog ostvaruje s ostalim članovima

stručnoga tima. Tako primjerice sudjeluje u pisanju planova i programa vrtića, raznih projekata za unaprjeđivanje rada s djecom, nabavi stručne literature i slikovnica za djecu, didaktičkih sredstava i igračkaka. Psiholog surađuje s drugim društvenim čimbenicima, školama (radi lakšega prijelaza djece iz vrtića u školu), drugim stručnim institucijama i zdravstvenim ustanovama koje se bave djecom, Centrom za socijalnu skrb, knjižnicama i dr.

Kao i u drugim zanimanjima, i psiholozi se međusobno razlikuju po svojem profesionalnom iskustvu i području osobnoga interesa te životnim stavovima i vrijednostima. U svojem radu vrtićki psiholog treba se koristiti znanjima i objedinjavati elemente više grana psihologije: od razvojne, kliničke, edukativne, socijalne do komunikacijske i poslovne. Neki psiholozi u radu primjenjuju i određene oblike psihoterapije.

Predškolske ustanove veliki su kolektivi te zahtijevaju timski, suradnički rad i dobro rukovođenje koje primjenjuje načela osviještenoga upravljanja ljudskim potencijalima da bi se zajedničkim radom što lakše postigao željeni cilj.

Irena Brajković psihologinja u DV Pula